

1. PARANCSOLAT

(2Móz 14,15-31)

„Ne legyen más istened rajtam kívül!” 2. Mózes 20,3

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Szücs Ferenc: Teológiai etika, Budapest, 1993; Kálvin: A keresztyén vallás rendszere, Pápa, 1909; Dr. Török István: Dogmatika; Dr. J. Douma: A Tízparancsolat; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté Magyarázata, Budapest, 2013) Az

Egyiptomi szabadulás története:

Az egyiptomi szabadulás története nem csak azért játszik fontos szerepet a Bibliában, mert ez az esemény határozza meg leginkább Isten és nép viszonyát és gyakorlatilag az Ószövetség minden lapján a háttérben ott van. Hanem azért is, mert ebben a szabadító tettben Isten előképét adta a Krisztusban bekövetkezett szabadulásnak, Jézus messiási küldetésének. Isten Szabadító Isten. Ugyanaz az Isten mutatta meg népén szabadító akaratát az Ószövetségben, mint aki az Újszövetségben Jézus Krisztus váltságáért által immár az egész világ Szabadítója lett. Az ószövetségi szabadítás-történet segít abban, hogy a bűnből való megszabadulást könnyebben megértsük.

A szabadulás történetét megelőzi a rabszolgává válás története. Maga a Biblia nem szán sok időt annak az elmondására, hogy hogyan vált egy szabad nép szolgává. Csak annyit olvasunk, hogy ahogy eltelt valamennyi idő, féltékeny lett Izráel fiaira a befogadó ország királya. Nem tartja saját népének őket, hanem idegennek. Ezért lassan, szép fokozatosan tette a szabad népet rabszolgává.

A szabadulástörténet kulcselemei:

- **reménytelen helyzet:** Az az állapot, amibe kerültek Izráel fiai az egyiptomi rabszolgasággal fokozatosan a pusztulásukhoz vezetett. Ha fennmarad az az állapot, akkor megszűnt volna a közösség népként létezni. Semmilyen kisebb szabadító akció nem mentette volna meg őket. A bábák sokat segítettek, de mégsem jelentettek végleges megoldást. Mózes mentőakciója sem hozott eredményt. (2Móz 2.)
- **a Szabadító:** Isten megjelenik és bemutatkozik annak, akit a szabadulás élére állít vezetőként. Fontos, hogy Isten személyesen, létezőként mutatja be magát. Különös bemutatkozása a gondviselés ígéretét hordozza népe számára.
- **vezető:** Isten kiválasztott egy különleges hátterű vezetőt, aki Istent képviseli és alkalmatlansága ellenére lesz alkalmas. Nem csak a nép meggyőzése volt a feladata, hanem a nép irányítása és az egész kivonulás koordinálása.
- **nehézségek:** A szabadulást nem csak a szolgaságot tartó egyiptomi hatalom nehezíti meg. Mózes is ellenkezik, sőt Mózes számít arra, hogy a nép is ellenkezni fog. A legnagyobb nehézséget természetesen a fáraó folyamatos ígérete és becsapása jelenti. - **Isten közbeavatkozása:** A szabadulás nem következett be a rabszolgasorban élő nép önerejéből. Isten csapásokkal avatkozott közbe, tíz rendkívüli eseményt hívott segítségül. - **csoda:** Maga a tényleges kiszabadulás egy természeti csoda révén vált valósággá. Isten olyan csodat választott, ami maga is a szabadság szimbólumát hordozta magában: szabaddá vált az út a nép előtt.

Az első parancsolat:

Nem azért óv Isten attól, hogy ne legyenek más istenei a népének, mintha ezek valóságosan léteznének. Sokkal inkább azért, hogy komolyan kell venni azokat a veszélyeket, amit jelenthet, ha valaki egy másik istent imád Isten helyett.

Ebben a parancsolatban megjelenik a választás gondolata. Isten népe az őt körül vevő világban azzal találkozott, hogy a többi nép más isteneket, bálványokat imád. Tehát neki el kellett dönteni, hogy imádja a láthatókat vagy inkább a láthatatlant. Választani kellett. Ennek a választásnak az alapja az, hogy Isten már korábban a népét választotta. Egy megelőző választás ad okot az ember jelenlegi választására. Isten elkötelezte magát egy nép mellett és ezt az elköteleződést mutatta meg a szabadító cselekedetével. Lefordíthatjuk úgy is ezt a parancsot, hogy: Válaszd Istent, mert Isten már előbb téged választott.

Isten kizárólagosságot vár el, a hitben nincsen „és”. Isten és még valaki vagy valami. Az ember nem oszthatja meg a szívét. A **Katé** ezt a kizárólagosságot három területre vonatkoztatja.

- **Először is Istent kell megismerni.** Ez az istenismeret nem tanbeli tudásra vonatkozik, hanem személyes kapcsolatfelvételre. Őt megismerni annak, aki az ember számára magát megmutatta a történelemben, a szabadításban. Ez az istenismeret lesz az alapja az Isten iránti engedelmességnek.

- **Másodszor csak Istenben kell bízni.** Kálvin szerint „Az ember szelleme öröktől fogva bálványokat gyártó műhely.” (Kálvin: A keresztyén vallás rendszere) Az emberben meg van a késztetés, hogy olyan tárgyakat, szokásokat találjon ki, amelyek kézzelfoghatóak, és látszatra iránymutatásra, vagy akár a belső bizonytalanságok és félelmek kezelésére alkalmasak.

Minden korszakban újabb és újabb módszerek és személyek jelennek meg, akik Isten helyett akarnak útmutatást adni. Ezeket tiltja az első parancsolat.

- **Harmadszor minden jót csak Istentől várjunk.** Semmit ne vegyünk igénybe, ami bár a szabadsággal kecsegtet, mégis szolgásgba, függőségbe sodor. Mivel Isten már megmutatta népe iránti végtelen jóságát, ezért minden jót ezután az ember bizalommal várhat Istentől.

Ha a Tízparancsolat bevezetőjén keresztül vizsgáljuk ezt a parancsot, akkor azt mondhatjuk, hogy úgy értelmezhető ez a parancsolat, hogy Isten megadott minden alapot a kizárólagosságra egy meghatározó ténnyel: a szolgásg házából szabadította meg a népét.